

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Jaroslava Hubáčka v právní věci stěžovatelky **Y. A.**, zastoupené Mgr. Janem Lipavským, advokátem se sídlem v Hradci Králové, Velké náměstí 135/19, za účasti **Ministerstva vnitra**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 17. 8. 2005, č. j. 14 Az 519/2004 – 31,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 17. 8. 2005 č. j. 14 Az 519/2004 - 31 **se z r u š u j e** a věc **se v r a c í** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Ústí nad Labem rozsudkem ze dne 17. 8. 2005, č. j. 14 Az 519/2004 - 31, zamítl žalobu stěžovatelky proti rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „ministerstvo“) ze dne 29. 11. 2004, č. j. OAM-3939/VL-19-ZA-03-2003, kterým bylo rozhodnuto o neudělení azylu stěžovatelce podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), a současně bylo rozhodnuto, že se na ni nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. V odůvodnění rozsudku krajský soud konstatoval, že z obsahu spisu je zřejmé, že stěžovatelka nemá důvody k udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Tvrzení stěžovatelky jsou podle jeho názoru nevěrohodná a účelová. Stěžovatelka dosud vůbec pronásledována nebyla a pokud nyní uvádí, že se obává návratu domů, věrohodnost jejích tvrzení v tomto směru není zásadně jiná a tato tvrzení jsou zjevně vykonstruovaná za tím účelem, aby zde stěžovatelka mohla zůstat. Ministerstvo proto na základě dostatečně zjištěného skutkového stavu a v souladu s § 12 zákona o azylu rozhodlo zákonným způsobem. Stěžovatelka nesplňuje ani podmínky

pro udělení azylu ve smyslu § 13 odst. 1, 2 zákona o azylu, neboť není rodinným příslušníkem azylanta, jemuž byl udělen azyl. Ministerstvo se zabývalo i otázkou humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu, a to v rámci své vlastní kompetence a svého správního uvážení. Rozsah tohoto uvážení nepřísluší soudu přezkoumávat. Ministerstvo vyhodnotilo i důvody překážek vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu v porovnání s dokumenty o situaci v Bělorusku, které uvádí v odůvodnění napadeného správního rozhodnutí, a neshledalo na straně stěžovatelky ani překážky vycestování taxativně vymezené v tomto ustanovení citovaného zákona. S tímto hodnocením se krajský soud ztotožnil. V souladu s převažující judikaturou skutečnost podpisu vydaného správního rozhodnutí pověřenou osobou a nikoliv ředitelem odboru nepředstavuje takovou vadu, která by znamenala neplatnost vydaného rozhodnutí.

Proti tomuto rozsudku podala stěžovatelka v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Předně namítala, že ministerstvo nesprávně posoudilo skutkové okolnosti její žádosti o azyl, respektive ze zjištěných skutečností dospělo k chybnému závěru. Stěžovatelka v rámci pohovorů podrobně rozvedla důvody své žádosti o azyl, kterou odůvodňuje svou politickou angažovaností proti vládnoucí struktuře v Bělorusku, tedy proti prezidentu Lukašenkovi a jeho přívržencům. Ministerstvo neposoudilo správně a důsledně jí tvrzené okolnosti a skutečnosti, týkající se její žádosti o azyl. Ministerstvo na straně jedné formálně vypočítává některá podstatná zjištění, která učinilo ze zpráv a dalších podkladů obsažených ve správním spise, ze kterých vycházelo při svém rozhodnutí ve věci, avšak nevyvodilo z nich v souvislosti s žádostí stěžovatelky o azyl a provedenými pohovory správné závěry. Ministerstvo mimo jiné uvádí a konstatuje podle jeho názoru důvody nevěrohodnosti stěžovatelkou uváděných informací. Tyto údajné rozpory jsou však podle názoru stěžovatelky ze strany ministerstva zcela účelově vybrané a vytržené z kontextu pohovorů s ní provedených a nejsou správně reprodukovány. Je zcela běžné, že pokud někdo činí dvě podrobné výpovědi, pak se vždy najdou drobné odchylky a rozpory, které však mohou být, a to zvláště za situace, kdy dochází k tlumočení z cizího jazyka, ovlivněny jednak časovým odstupem, jednak nepřesným překladem a také nepřesnou protokolací uváděných skutečností. Podle § 12 písm. b) zákona o azylu není nezbytné, aby stěžovatelka již v Bělorusku pronásledována skutečně byla, ale postačí, aby jí takové pronásledování skutečně hrozilo. Ve správním řízení bylo jednoznačně prokázáno, že se stěžovatelka účastnila politických aktivit proti vládnoucí straně a prezidentu Lukašenkovi a není rozhodné, zda hnutí ZUBR je či není politickou stranou, ale je podstatné jaká je a byla jeho činnost. V řízení bylo též prokázáno, že aktivisté hnutí ZUBR byli pro svou činnost zatýkáni a trestáni a je tak již z uvedeného zřejmé, že stěžovatelka může mít odůvodněný strach z pronásledování, když u ní v bydlišti byla provedena domovní prohlídka a její rodinní příslušníci byli zadrženi. Podle názoru stěžovatelky je nerozhodné, zda měla či neměla podrobné znalosti o politické straně či hnutí ZUBR, jejíž činnost propagovala. Podstatné je, že stěžovatelka byla v očích státních orgánů země jejího původu spojena s činností opozičního hnutí a právě z toho důvodu jí také hrozí pronásledování. Tento důvod pro udělení azylu by byl dán i za situace, kdyby se stěžovatelka vůbec politicky neangažovala, avšak byla by vládnoucí garniturou vnímána jako opoziční činovník, byť jen omylem, a z uvedeného důvodu by tak stěžovatelce hrozilo pronásledování. Stěžovatelka je dále přesvědčena, že ministerstvo nesprávně posoudilo v daném případě existenci či neexistenci překážky vycestování. Stěžovatelka se angažovala v hnutí, jehož přívrženci a aktivisté jsou a byli zatýkáni a trestáni, a tedy byli zbavováni svobody právě pro jejich činnost v hnutí ZUBR. Také jí z tohoto důvodu hrozí nebezpečí, že bude pro své politické přesvědčení, které vyjadřovala svým postojem, jednáním a činností v Bělorusku, zbavena osobní svobody. Již z uvedeného důvodu je dána na straně stěžovatelky překážka vycestování.

Provedeným dokazováním bylo rovněž prokázáno, že v Bělorusku docházelo a dochází k mučení zatčených a vyslýcháných osob, a to také osob vyslýcháných a stíhaných pro jejich činnost v politické opozici. Z uvedeného plyne, že stěžovatelka by byla nucena vycestovat do země, kde by mohla být vystavena mučení. I z tohoto důvodu je u ní dána překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Stěžovatelka dále označila rozhodnutí krajského soudu za nepřezkoumatelné, neboť se v odůvodnění svého rozsudku nevypořádal s tvrzeními stěžovatelky uváděnými v rámci správního řízení a s námitkami uváděnými v žalobě, přičemž se v podstatě pouze omezil na konstatování, že i on se domnívá, že tvrzení stěžovatelky jsou nevěrohodná a účelová. Své závěry však krajský soud blíže neodůvodnil a neuvedl, z jakých důkazů vycházel, jaké skutečnosti má z provedených důkazů za prokázané a jakými úvahami se při hodnocení důkazů řídil. Ministerstvo dále nezjistilo přesně a úplně skutkový stav věci. Ačkoliv stěžovatelka uváděla skutečnosti, které mohou být důvodem pro udělení azylu v České republice, tedy zejména skutečnosti týkající se organizace či hnutí ZUBR a její příslušností k ní, nezkoumalo ministerstvo podrobněji náplň činnosti této organizace, její povahu a především pak skutečnosti týkající se zacházení s jejími členy po návratu do země původu. Ministerstvo sice uvádí v odůvodnění svého rozhodnutí, z kterých podkladů vycházelo, a uvádí některé informace o tomto hnutí, ale žádný z těchto podkladů nehodnotí skutečnou důležitost a váhu činnosti hnutí ZUBR. Ministerstvo ani neuvedlo, jakou vyvinulo iniciativu k tomu, aby se pokusilo potřebné informace získat. Ministerstvo tak porušilo svou povinnost, kterou mu ukládá § 32 zákona č. 71/1967 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), a toto pochybení mohlo založit zcela reálně nezákonnost napadeného správního rozhodnutí. Krajský soud dále pochybil, neboť se námitkou stěžovatelky, že ministerstvo nezjistilo přesně a úplně skutkový stav věci, vůbec nezabýval a v odůvodnění svého rozsudku pouze konstatoval, že ministerstvo vycházelo z dostatečně zjištěného skutkového stavu. Opět se tak nezabýval skutečnostmi a důvody, na základě kterých dospěl k uvedenému závěru, tedy že ministerstvo skutkový stav zjistilo dostatečně. Krajský soud nerozhodl o stěžovatelkou navržených důkazech, zejména pak o navržených výsledcích svědků, tedy osoby, která vyhotovila napadené správní rozhodnutí, a výsledku A. A.. Povinnosti rozhodnout o důkazních návrzích stěžovatelky, a případně je i provést, nijak nezbavuje soud ani skutečnost, že se stěžovatelka nevyjádřila v zákonem stanovené lhůtě k tomu, zda požaduje či nepožaduje, aby ve věci bylo rozhodnuto bez nařízeného jednání. Napadený rozsudek je tak stížen závažnou vadou, pro kterou nemůže obstát. Proto stěžovatelka navrhla, aby napadený rozsudek byl zrušen, věc vrácena k dalšímu řízení a kasační stížnosti byl přiznán odkladný účinek.

Ministerstvo ve vyjádření ke kasační stížnosti popřelo její oprávněnost, neboť jak správní rozhodnutí, tak i rozsudek krajského soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. Námitky stěžovatelky do postupu a rozhodnutí ministerstva v azylovém řízení byly již v žalobním řízení soudem náležitě vypořádány, jak o tom svědčí napadený rozsudek. Kasační stížnost je ze zákona vybavena odkladným účinkem, žádost o jeho přiznání je proto zbytečná. Z výše uvedených důvodů ministerstvo navrhlo zamítnutí kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnila stěžovatelka v podané kasační stížnosti, a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Stěžovatelka namítala, že rozsudek krajského soudu je mimo jiné nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů. Nejvyšší správní soud se proto nejprve zabýval tímto stížním bodem, neboť teprve pokud by jej neuznal důvodným, mohl by zkoumat i další stížní body, které se týkají právního posouzení věci. Nelze se totiž zabývat hmotněprávní argumentací,

pokud přezkoumávané rozhodnutí soudu neobstojí ani po formální stránce, tedy pokud soud nevyčerpal celý předmět řízení, jak byl vymezen v žalobě, a ve svém rozhodnutí se nevypořádal se všemi žalobními body. Nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů je ostatně vadou tak závažnou, že se jí Nejvyšší správní soud musí zabývat i tehdy, pokud by to stěžovatel nenamítal (§ 109 odst. 3 s. ř. s.).

Podle konstantní judikatury Ústavního soudu (srov. např. nález Ústavního soudu ze dne 20. 6. 1996, sp. zn. III. ÚS 84/94, zveřejněný pod č. 34 ve svazku č. 3 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu, nález Ústavního soudu ze dne 26. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 94/97, zveřejněný pod č. 85 ve svazku č. 8 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu) je jedním z principů představujících součást práva na řádný proces, jakož i pojmu právního státu, povinnost soudů své rozsudky odůvodnit. Pro řízení o žalobě je tato zásada vyjádřena v § 54 odst. 2 s. ř. s. Z odůvodnění pak musí vyplývat vztah mezi skutkovými zjištěními a úvahami při hodnocení důkazů na straně jedné a právními závěry na straně druhé. Pokud by tomu tak nebylo, rozhodnutí by bylo nepřezkoumatelným, neboť by nedávalo dostatečné záruky pro to, že nebylo vydáno v důsledku libovůle a způsobem porušujícím ústavně zaručené právo na spravedlivý proces. Tyto ústavněprávní principy ve svých rozhodnutích také respektuje i Nejvyšší správní soud, např. v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 - 44, zveřejněném pod č. 689/2005 Sbírky rozhodnutí Nejvyššího správního soudu. V něm je vyjádřen názor, že není-li z odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu zřejmé, proč soud nepovažoval za důvodnou právní argumentaci účastníka řízení v žalobě a proč žalobní námitky účastníka považuje za liché, mylné nebo vyvrácené, je nutno pokládat takové rozhodnutí za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. zejména tehdy, jde-li o právní argumentaci, na níž je postaven základ žaloby. Soud, který se vypořádává s takovou argumentací, ji nemůže jen pro nesprávnost odmítnout, ale musí také uvést, v čem konkrétně její nesprávnost spočívá.

Nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku spatřovala stěžovatelka v tom, že krajský soud se v jeho odůvodnění nevypořádal s jejími tvrzeními uváděnými v průběhu správního řízení a s námitkami uváděnými v žalobě, přičemž se v podstatě pouze omezil na konstatování, že i on se domnívá, že tvrzení stěžovatelky jsou nevěrohodná a účelová. Tento stížní bod je podle názoru Nejvyššího správního soudu důvodný, protože tvrzením stěžovatelky v žalobě, že ministerstvo nezjistilo přesně a úplně skutkový stav věci, se krajský soud vůbec nezabýval a v odůvodnění svého rozsudku pouze konstatoval, že ministerstvo vycházelo z dostatečně zjištěného skutkového stavu. Krajský soud nerozhodl ani o stěžovatelkou navržených důkazech, zejména pak o navržených svědcích, tj. osoby, která vyhotovila napadené správní rozhodnutí a A. A.

Jak vyplývá ze soudního spisu, stěžovatelka v žalobě pod bodem II. A) napadla správní rozhodnutí z důvodu, že ministerstvo neposoudilo správně a důsledně jí tvrzené okolnosti a skutečnosti týkající se její žádosti o azyl a uváděla konkrétní skutečnosti, z nichž dovozovala splnění podmínek pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu. Rovněž zde rozsáhle polemizovala s názorem ministerstva ohledně údajné nevěrohodnosti informací, které uváděla v průběhu správního řízení. K těmto námitkám krajský soud v odůvodnění svého rozsudku pouze nekonkrétně uvedl, že z obsahu spisu je zřejmé, že stěžovatelka nemá důvody k udělení azylu podle § 12 písm. a) a b) zákona o azylu. Tvrzení stěžovatelky jsou podle něj nevěrohodná a účelová, dosud vůbec pronásledována nebyla a pokud nyní uvádí, že se obává návratu domů, věrohodnost jejích tvrzení v tomto směru není zásadně jiná a tato tvrzení jsou zjevně vykonstruovaná za tím účelem, aby zde stěžovatelka mohla zůstat.

Stěžovatelka dále v bodě II. B) žaloby namítala, že ministerstvo nesprávně posoudilo v daném případě existenci či neexistenci překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu a opět uvedla konkrétní skutečnosti, z nichž dovozovala, že jsou u ní dány překážky vycestování. K této námitce krajský soud v odůvodnění svého rozsudku pouze uvedl, že se ztotožnil se závěrem ministerstva, podle něhož nebyly u stěžovatelky shledány překážky vycestování.

V bodě II. C) žaloby stěžovatelka namítala, že ministerstvo nezjistilo přesně a úplně skutkový stav věci, neboť i když stěžovatelka uváděla skutečnosti, které mohou být důvodem pro udělení azylu v České republice, tedy zejména skutečnosti týkající se organizace či hnutí ZUBR a její příslušnosti k ní, nezkoumalo ministerstvo podrobněji náplň činnosti této organizace, její povahu a především pak skutečnosti týkající se zacházení s jejími členy po návratu do země původu, čímž porušilo svou povinnost, kterou mu ukládá § 32 správního řádu. Touto námitkou se krajský soud v odůvodnění svého rozsudku vůbec nezabýval. V odůvodnění rozsudku pouze konstatoval, že ministerstvo na základě dostatečně zjištěného skutkového stavu a v souladu s § 12 zákona o azylu rozhodlo zákonným způsobem o neudělení azylu.

Vzhledem k výše uvedenému není z odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu zřejmé, proč tento soud nepovažoval za důvodnou argumentaci stěžovatelky v některých klíčových problémech projednávané věci a proč ji považuje za lichou, mylnou nebo vyvrácenou. V důsledku toho je rozsudek nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů

V žalobě stěžovatelka také navrhla provedení důkazů, zejména výslech dvou svědků. Soud má podle § 52 odst. 1 s. ř. s. právo posoudit a rozhodnout, které z navržených důkazů provede a které nikoli, toto právo ho však nezavazuje povinností odůvodnit, co jej vedlo k takovému závěru a z jakého důvodu považuje provedení důkazu za nadbytečné (viz např. nálezy Ústavního soudu ze dne 16. 2. 1995, sp. zn. III. ÚS 61/94, zveřejněný pod č. 10 ve svazku č. 3 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu, rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2005, č. j. 5 Afs 147/2004 - 89, zveřejněný pod č. 618/2005 Sbírky rozhodnutí Nejvyššího správního soudu). Této povinnosti však v projednávané věci krajský soud nedostál, když v odůvodnění napadeného rozsudku neuvedl, z jakých důvodů navržené důkazy neprovedl.

Dalšími stížními body opírajícími se o ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s., se Nejvyšší správní soud nezabýval, a ani zabývat nemohl, neboť z podstaty nepřezkoumatelnosti rozhodnutí plyne, že usuzovat na důvodnost či nedůvodnost námitek lze jen ve vztahu k rozhodnutí, které je přezkumu schopné a tedy není zatíženo vadou, která jej činí nepřezkoumatelným.

Z důvodů výše uvedených proto Nejvyšší správní soud napadený rozsudek podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a podle odst. 2 citovaného ustanovení vyslovil, že se věc vrací krajskému soudu k dalšímu řízení.

Podle § 110 odst. 3 s. ř. s. je krajský soud názorem vysloveným v tomto rozsudku vázán.

Podle § 110 odst. 2 s. ř. s. rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí i o nákladech řízení o kasační stížnosti.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 4. května 2006

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu